

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА АДВОКАТУРИ

ЕТИКА ПРАВНИКА

*Тези доповідей та повідомлень
учасників круглого столу*

Харків
2021

Етика правника: тези доповідей та повідомлень учасників круглого столу / за заг. ред. Т. Б. Вільчик. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2021. 322 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2021

Щербанюк О.В.	Досвід Німеччини у регулюванні етичної поведінки суддів конституційного суду (пропозиції для України).....	68
----------------------	--	----

**Секція 3. ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ
РІЗНИХ ПРАВНИЧИХ ПРОФЕСІЙ**

Безега Т.М.	Вплив етичних правил поведінки на діяльність адвокатів України.....	71
Гультай П.М.	Етичні аспекти участі прокурора у судовому процесі.....	75
Дільна З.Ф.	Стандарт неупередженості у діяльності прокурора як етична вимога його поведінки.....	78
Капліна О.В.	Етичні засади у діяльності слідчого під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.....	81
Космина Н.Н.	Проблемные вопросы адвокатской этики.....	84
Лихолат О.Я.	Етика слідчого – червона лінія, де її грань.....	87
Марочкін О.І., Бабаєва О.В.	Актуальні питання формування етичних якостей прокурора.....	90
Паскар А.Л.	Роль етичних стандартів поведінки у професійній діяльності адвоката.....	93
Перепелиця М.О.	Етичні аспекти взаємовідносин між адвокатом і судом.....	94
Ремескова Ю.О., Гроза Д.В.	Адвокатська етика як невід’ємна частина адвокатської діяльності.....	99
Сідак Л.М.	Практична етика адвоката: окремі аспекти.....	103

7. Illinois Rules of Professional Conduct. URL: http://www.illinoiscourts.gov/SupremeCourt/Rules/Art_VIII/ArtVIII_NEW.htm.

8. Model Rules of Professional Conduct. URL: https://www.americanbar.org/groups/professional_responsibility/publications/model_rules_of_professional_conduct/model_rules_of_professional_conduct_table_of_contents.html.

9. Rules of professional conduct for attorneys. URL: <https://wicourts.gov/sc/rules/chap20a.pdf>.

Щербанюк О. В.,

*завідувач кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича, д-р юрид. наук,
професор*

ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ У РЕГУЛЮВАННІ ЕТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ (ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ)

Кодекс поведінки суддів Федерального конституційного суду Німеччини[1] складається з преамбули, чотирьох розділів та містить 16 пунктів. Як зазначено в преамбулі, судді Федерального конституційного суду заявляють про свою поведінку під час і після закінчення їх повноважень, керуючись принципами, які випливають із особливої функції Федерального конституційного суду як федерального конституційного органу. З усіх питань, як офіційних, так і неофіційних, судді Федерального конституційного суду поводять себе так, щоб не загрозувати репутації Суду, гідності їхньої посади чи впевненості в їх незалежності, неупередженості, нейтральності та цілісності. Завдяки статусу Федерального конституційного суду як конституційного органу та соціальному й політичному значенню його рішень, члени Суду в першу чергу виконують обов'язки, що випливають з їх судової функції, але також беруть участь у наданні та передачі знань щодо статусу та функціонування Суду, а також його практики як у національному, так і в міжнародному контексті. Члени Суду виконують свої обов'язки незалежно та неупереджено, без пересторог щодо особистих, соціальних чи політичних інтересів чи відносин. Вони

завжди, а надто при здійсненні своїх повноважень мають поводити себе так, щоб не виникало сумнівів про їх неупередженість щодо соціальних, політичних, релігійних чи ідеологічних груп. Це не виключає належності до таких груп, а також участі в загальному соціальному дискурсі, але за умови поведінкової стриманості. Судді не мають порушувати таємницю обговорення у Федеральному конституційному суді, вони зобов'язані бути особисто присутніми на засіданнях суду. У п. 6 Кодексу поведінки суддів Федерального конституційного суду Німеччини міститься положення щодо прояву судьями належної стриманості щодо критики інших думок або правових позицій. Це стосується, зокрема, рішень цього Суду, а також стосовно інших національних, іноземних чи міжнародних судів.

Піддаються регулюванню певні аспекти позасудової діяльності суддів, зокрема, залучення до несудової діяльності не може впливати на виконання судових обов'язків. Це стосується академічних публікацій, лекцій, виступів, а також будь-якої участі у інших заходах та, зокрема, у відрядженнях.

Судді Федерального конституційного суду можуть приймати винагороду за відвідування заходів та публікації лише тоді, якщо і в тій мірі, в якій це не порушує репутацію Суду, а також не ставить під сумнів незалежність, неупередженість, нейтральність та цілісність судових рішень Суду. Вони повинні оприлюднювати будь-який отриманий дохід. Не викликає заперечень, якщо організатор заходу покриває відповідні витрати на проїзд, проживання та харчування.

Відвідуючи будь-які заходи, судді Федерального конституційного суду повинні пам'ятати про те, щоб тип заходу був сумісним з гідністю їх посади, загальними принципами, що регулюють виконання їхніх обов'язків та репутацією Суду.

Наголошується, що судді не повинні надавати висновків експертам щодо конституційних питань, а також не давати прогнози щодо результатів розгляду або питань, які будуть передані до Суду.

Окремо визначаються взаємовідносини суддів із засобами масової інформації. Із цього приводу вказано, що у таких відносинах судді конституційного суду повинні гарантувати, що тип поданих заяв та їх формат сумісні з обов'язками судді, репутацією Суду та гідністю своєї посади.

Кодекс містить цілий блок положень, присвячених регулюванню етичної поведінки після закінчення терміну повноважень судді Конституційного Суду. Так, після припинення повноважень судді повинні продовжувати проявляти стриманість та конфіденційність щодо заяв та поведінки, що стосуються питань Суду.

Після припинення повноважень судді Федерального конституційного суду не беруть участі у вирішенні юридичних питань, які були предметом провадження у цьому Суді під час їх повноважень або тісно пов'язані з такими провадженнями. Вони також утримуються від надання експертних висновків, виконання обов'язків адвоката.

При цьому гарантується право кожному судді порушувати питання щодо дотримання та застосування Етичного кодексу.

У ст. 11 Закону України «Про Конституційний Суд України»[2] закріплено: «Суддя Конституційного Суду України у своїй діяльності і за її межами дотримується встановлених Конституційним Судом стандартів професійної етики судді Конституційного Суду», однак власного етичного кодексу Конституційний Суд України не має.

В Україні діє Кодекс суддівської етики, прийнятий З'їздом суддів, однак у зв'язку з конституційно-правовою реформою Конституційний Суд України виведений із системи судоустрою України, тому логічно, що питання етичної поведінки суддів Конституційного Суду України повинні регулюватись власним кодексом. На нашу думку, судді Конституційного Суду України повинні мати свій документ, наприклад, на зразок суддів Федерального Конституційного Суду Німеччини.

Література

1. Code of Conduct for the Justices of the Federal Constitutional Court. Karlsruhe, November 2017. URL: https://www.bundesverfassungsgericht.de/EN/Richter/Verhaltensleitlinie/Verhaltensleitlinien_node.html

2. Про Конституційний Суд України: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 35. Ст. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>

Секція 3. ЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ

Науковий керівник – д-р юрид. наук, доц., доц. кафедри екологічного права Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого Г. В. Анісімова

Наукове видання

ЕТИКА ПРАВНИКА

*Тези доповідей та повідомлень
учасників круглого столу*

23 квітня 2021 року

За загальною редакцією Т. Б. Вільчик

Відповідальний за випуск *Т. Б. Вільчик*

Редактори: *О. І. Борисенко,*
Л. В. Русанова

Комп'ютерна верстка: *Л. П. Лавриненко,*
А. В. Старжинська